■ כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות ■

בסודשיח

■ בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת שלח ■ כ"ד סיון ה'תשע"ב ■ 13.06.2012 ■ גליון מס' 177 ■

תפוצה לכל קהילות ישראל

שעטנז

קטעים ממאמר תורני של הרה"ג שמואל ברוך גנוט שליט"א

הנה רבים וטובים מאתנו, המדקדקים על קלה כבחמורה, מעלימים עיניהם ואינם חשים, בשוגג כמובן ומחוסר ידיעה נאמנה, לאיסור נורא וחמור זה של שעטנז, אשר במקרים רבים איסורו מן התורה, ובאופנים שונים איסורו מדברי סופרים. שומרי מצוות ובני תורה אינם יודעים, כי בכל חליפה "תמימה", בכל בגד שנראה כלפי חוץ כ"בגד כשר", קיים חשש רציני ומהותי לאיסור גמור ומפורש. באלפי, אולי במאות אלפי בגדים, המצויים בחנויות ובשווקים, קיים חשש כבד ורציני להיכשל בלבישתם באיסורי תורה ובאיסורים מדרבנן, וא"א בשום פנים ואופן לסמוך על שמועות וחצאי אמיתות, עובדות מפוקפקות וקביעות שאין להן כל אחיזה בסיסית במציאות הקיימת.

ואין מזרזין אלא למזורזין. וכשם שכל דבר מאכל הנכנס לפינו צריך להיות כשר בתכלית, כך כל בגד ובגד שאנו לובשים צריך להיות כשר למהדרין, ללא מכשלות חלילה.

כתב הזוה"ק שהנזהר שלא ללבוש צמר ופשתים יחדיו, מרבה שלום עליו ועל כל העולם ונותן חיים לעולם. והחכמת אדם (סימן ק"ו כ"ח) כתב: "וכל הזהיר שלא ללבוש שעטנז יזכה ללבוש בגדי ישע ומעיל צדקה, ובספר השעטנז להלכה ולמעשה (פ"א) הביא דברי הרה"ק מקמארנא זצ"ל (בפי' פני זקן בסוף מסכת כלאים), שכתב: "הזהיר בכלאים יאריך ימים בעולם הזה ובעולם הבא, ולא יבוא עוד בגלגול, וינוח בשלום על משכבו באור החיים, ויזכה לבנים צדיקים חיים בעולם הזה ולכל טוב".

הנצי"ב זי"ע ב"העמק דבר" (ויקרא יט, יט) כתב וז"ל: "את חוקותי תשמרו. כפירוש חז"ל במדרש רבה (ר"פ אם בחוקותי) שחקקתי שמים וארץ. כך הפירוש כאן, כמבואר במ"ר החוקים שחקקתי עולמי בטבע כל אחד, והמערב מין בשאינו מינו הרי זה משחית טבעם כמש"כ ר"פ נח עה"פ "את הארץ והנה נשחתה, כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ", וכן לבישת שעטנז משחית סגולת חוטי צמר ופשתים וממה שהיה בפני עצמו, והוא מסתרי הטבע, וידועים לחכמי הטבע, **ואזהרה זו שייך ג"כ לשמירת שלום במדינה**, כי כאשר נשחת סידור הרוחני בעולם הבריאה, משתנה גם כן סדר הגשמי, כי רוח החיה שבכל הבריאה באופן הרוחני עומד".

הרי לנו ש"שמירת השלום במדינה", כלשון רבינו הנצי"ב ז"ל, בא ומגיע ע"י שמירת חוק התוה"ק בלבישת הבגדים, והדברים נפלאים עד למאוד!

כתב השל"ה הקדוש (תושב"כ כי תצא ג') שהלובש שעטנז "משנה סדרי בראשית שכתב בהם 'למינהו', והרי הוא מערב כוחות העליונים זה בזה, ומעביר מטרת שליחותם, ונמנעים מלגמור מאמר יוצרם ותפקידם".

המציאות בשטח

המציאות בשטח היא עגומה ומזעזעת. אם בעבר הלא רחוק יוצרו החליפות במקומות ואתרים מוגדרים יחסית, בהם ניתן היה לפקח על חומרי יצור החליפות ויתר הבגדים, הרי שבימינו שווקי הבגדים והחנויות, כולל החנויות בכל הריכוזים החרדיים, מוצפים בבגדים המיוצרים בכל קצוות תבל. מאות אלפי הבגדים הנמכרים יום יום לבני הציבור המקפיד על שמירת מצוות, כולל חליפות המיועדות לתלמידי ישיבות, מיוצרים במזרח הרחוק, בסין, בתורכיה, במצרים, בירדן או בשטחים. המחיר הזול יחסית של הביגוד בארצות אלו גורם ליבואנים ולסוחרים לרכוש את התוצרת בארצות הללו, ומספיק שחוט אחד של צמר יתערב עם חוט אחד של פשתן, והנה נכשלנו, חס וחלילה, באיסור שעטנז, בכל לבישה ולבישה שלנו, ה' ירחם.

■ עוד בעיתון ■

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

וימאסו ארץ חמדה
הברית של האומה הישראלית עם ארץ ישראל החלה משעה שאמר הקב"ה לאברהם: "לך לך מארצך אל הארץ אשר אראך"...
המשך בעמ' 2

שו"ת קיץ
שאלה: איך ניתן למיין את הסכו"ם בשבת לאחר שהמדיח מסיים את פעולתו מבלי לעבור ח"ו על מלאכת בורר בשבת?...
המשך בעמ' 4

סיפור לשבת
המציל האלמוני
אדם משיא עצה טובה לחברו, ומקבל על כך שכר. לעתים לאחר שנים רבות. שכן, הקב"ה אוצר את הזכות הזו בבית גנזיו...
המשך בעמ' 3

שביבים
■ דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת
■ לא תניף עליהם ברזל
■ ציצית על ידי מכונה
■ מנהג הגר"א
■ המעביר ציצית על עיניו
■ סגולה לזיכרון
■ טיפול טבעי באבני כיס המרה
■ כנס יסוד לפתיחת ספרי יוחסין
המשך בעמ' 5

מספר רשתות ביגוד כאן עומדות בקביעות תחת השגחה מהודרת, בה נבדק כל פס יצור לחוד וכל בגד לחוד. אך העובדות בשטח מוכיחות שמלבד רשתות הביגוד הללו, הרי שהשוק מוצף בסחורה שלא נבדקה כלל משעטנז. יבואנים רבים רושמים על החליפות והבגדים "נקי מחשש שעטנז", או "נבדק משעטנז", מבלי שאכן יש לכך כל ביסוס מציאותי.

במקרים רבים ישנם יבואנים שמוסרים מדי פעם בפעם חליפות וביגוד לגברים ולנשים למעבדות השעטנז המוכרות והנודעות, והם סומכים, על פי הבדיקה המדגמית שהם ערכו, שאם אכן חליפה אחת כשרה ונקייה משעטנז, הרי שגם יתר החליפות או הבגדים שברשותם הם ללא חשש שעטנז. **ולא היא**.

אחד מבעלי חברות הענק בארץ לחליפות, המייצג רשת בינלאומית, ביקש כשרות מהודרת. הוסבר לו שיהיה צורך לפקח על כל המפעלים בחו"ל ללא יוצא מן הכלל. לאחר שהוברר כי מדובר ב-22 מפעלים להשגחה עבור תוצרת של 3% בלבד, הרים בעל הבית ידיים, והתוצרת נשארה ועדיין ללא כל פיקוח. ומדובר כאן ברשת שמוכרת חליפות גם לאנ"ש...

האם ניתן לסמוך על תוויות הבגד?

הרשויות בישראל הפסיקו זה מכבר לאכוף את החוק על סעיפיו השונים. מסיבות של חוסר משאבים וחוסר בכוח אדם. גם תלונות מאד מפורטות שהגיעו בנושא, טופלו בצורה רשלנית, ולעתים מגוחכת. הרב ישראל צבי נוימן שליט"א העיד בפנינו על תלונה שהוגשה על זיוף חמור וזו נדחתה על סף תחנת המשטרה, עקב חוסר עניין לציבור. היצרנים היבואנים הגיעו למסקנה שניתן לעבור על החוק ללא פוצה פה ומצפצף. גם בארצות הברית חדלו רשויות החוק לאכוף את חוקי הרישום המדויק על התווית, וממילא אין סיבה לסמוך על היצרנים. ישנן מדינות דוגמת ישראל, שהחוק אינו מחייב את היצרן לפרט במדויק את החומרים שבבגד, אם אינם עולים על כלל המרכיבים ב5%-15%. כמו"כ החוק מחייב לסמן רק את הרכב הבד העיקרי של הבגד, אך אין חובה לפרט את הרכב אביזרי הקישוט, הלולאות וסרטי החיזוק והבטנה. מאחר שברוב המקרים הפשתן אינו מצוי בבגד עצמו, אלא רק בחלק המילוי של הבגד, כמו בבטנה וביתר החלקים היותר חיצוניים שלו, לכן אין שום אפשרות לסמוך על תווית הבגד.

מהמעבדה המוסמכת בבני ברק נמסר שלפני מספר שנים ייבאו יבואנים חרדיים מאות פראקים שנעשו מצמר, כאשר החוט שחיבר את הכפתורים שמאחורי הפראקים, היו עשויים מפשתן, ומאות בני תורה חשובים, שלובשים פראקים לכבוד שבת או יו"ט, נכשלו באיסורים חמורים של שעטנז, בעומדם לפני השי"ת בתפילות הימים הנוראים המוגלים והחשובים ביותר בשנה, ה' ירחם.

כיהודים המקפידים ומדקדקים על קלה כבחמורה, עלינו להיחלץ חושים, להתנער מהרגילות ומהשאננות בנושא הביגוד הכשר, ולפקוח עיניים ולב מרגיש, לבדוק כל בגד העולה על גופינו האם הוא כשר בתכלית, לידע ולהיוודע לכל המכשלות העלולות לעלות בבגדים הבאים לרשותנו.

הנתונים והעובדות מוכיחים שבמקרים רבים לאין ספור אי אפשר לסמוך על השערות וחצאי שמועות, בדיקות חובבניות או מדגמיות ותווי היצרנים, כי בנפשנו הדבר.

החל מהיום נבחן כל בגד שאנו רוכשים, נברר היטב, כמו בכשרות המאכלים וכמו ביתר דקדוקי התורה והמצוות, עד שנדע אל נכון שהבגד נקי משעטנז.

נרכוש בגדים אך ורק בגדים הזוכים להשגחה צמודה בשטח כלאי הבגדים, או שנמסור את הבגדים שרכשנו למעבדות ולאנשי מקצוע שמוסמכים ע"י בית הדין הארצי לעניני שעטנז כמומחים בתחום, ושיראתם קודמת לידיעותיהם וחכמתם בתחום.

והקב"ה יערה עלינו רוח ממרום, לזכות ללבוש בגדי ישע, לראות ה' בטוב ה' כל הימים. וראו עמוד אחרון בו מפורטים הבגדים הפטורים והחייבים בבדיקת שעטנז.

המשך בעמוד 6

פרשת שלח

וימאסו ארץ חמדה

/ הרב יעקב הלוי פילבר

הברית של האומה הישראלית עם ארץ ישראל החלה משעה שאמר הקב"ה לאברהם: "לך לך מארצך **אל הארץ אשר אראך**". הברית הזו כבר מתחילתה לא היתה סוגה בשושנים, אדרבא ארץ ישראל נקנית ביסורין, עוד טרם הצליח אברהם לטעת יתד של קבע בארץ ישראל וכבר נאלץ לנטוש את הארץ מפני הרעב. אבינו יצחק אמנם נצטווה שלא לצאת לחוצה לארץ, אבל גם אצלו לא היו חייו בארץ סוגה בשושנים. הפלשתים סותמים את בארות המים של אביו, רועי גרר רבים עם רועי יצחק ועושקים מהם את מי הבאר. גם אבינו יעקב נאלץ לברוח מארץ ישראל מפני עשו אחיו, וכשחזר מבית לבן חותנו לארץ ישראל ובקש לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף, ועל אף הקשיים והניסיונות הללו נשארו האבות נאמנים לארץ לא רק בחייהם אלא אף במותם, כמו יעקב שציוה את בניו: "קברו אותי אל אבותי אל המערה אשר בשדה עפרון החיתי", וכך נוהג גם יוסף המשביע את בני ישראל שיעלו את עצמותיו אל הארץ אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב.

הראשונים שסדקו את הנאמנות של העם היהודי לארץ ישראל היו **המרגלים**. וכאן עולה השאלה: מה היה חטאם של המרגלים? שהרי אי אפשר לומר שהחטא היה בעצם שילוח המרגלים, אדרבא אנו מוצאים כמה פעמים את השימוש בריגול מחנה האויב, כמו משה שנאמר בו (במדבר כא לב): "וישלח משה לרגל את יעזר", וכך גם

יהושע שולח חרש שני מרגלים לראות את הארץ ואת יריחו. ואצל גדעון מוצאים אנו שהקב"ה שולח אותו ואת פורה נערו אל המחנה מדין לשמוע מה ידברו ואחר כך תחזקנה ידיך. מדוע אין הסתייגות משליחת המרגלים על ידי יהושע או גדעון ומדוע בשליחת המרגלים על ידי משה אנו רואים חטא? המגיד מדובנא בספרו 'אהל יעקב' מסביר שדורו של יהושע וכן דורו של גדעון לא ראו בעיניהם נסים ונפלאות של הקב"ה לכן היו צריכים לשלוח מרגלים לעמוד על הלך רוחו של האויב כמו שמסרו מרגלי יהושע בשובם: "כי נתן ה' בידינו את כל הארץ וגם נמוגו כל יושבי הארץ מפנינו", ואין להאשימם על הצורך הזה. כמו כן אצל גדעון שהקב"ה ציוה אותו: "קום רד במחנה ושמעת מה ידברו **ואחר תחזקנה ידיך**". מפני שאין לו לאדם לצאת למלחמה אם אין לבו שלם נכון ובטוח, ובמצב כזה על האדם לעשות פעולות אשר מהם יתחזק. מה שאין כן דור יוצאי מצרים שראו בעיניהם את המסות והנפלאות אשר עשה ה' במצרים, הם לא היו צריכים חיזוק על ידי שליחת המרגלים. ולפי פירושו של המגיד מדובנא החטא היה **בעצם שליחת המרגלים**.

הרמב"ן בפירושו לתורה אינו רואה את חטא המרגלים בעצם שליחת המרגלים, אדרבא הוא כותב: "זו עצה הגונה בכל כובשי ארצות, כי הכתוב **לא יסמוך בכל מעשיו על הנס**, אבל יצווה בנלחמים להיחלץ ולהישמר ולארוב". (במדבר יג ב) ואם לא עצם שליחת המרגלים מהו אם כן חטא המרגלים? והנה הרמב"ן שם מחדד יותר את השאלה: לכאורה **המרגלים אמרו את האמת**, התשובות שהם השיבו היו על מה שנצטוו. בקשו מהם לראות את הארץ השמנה היא אם רזה, ועל כך השיבו כי היא שמינה וגם זבת חלב ודבש היא, על השאלה: היש בה עץ אם אין, הם משיבים: זה פריה, כי כן ציוה אותם משה להראותם - ואם כך מה היה חטאם? ועל כך משיב הרמב"ן: המרגלים נתבקשו להביא אינפורמציה על הארץ, וחטאם היה **שהוסיפו את המילה "אפס"**, ביטוי המורה על אפסות, כאומרים שהדבר נמנע מן האדם ושאי אפשר בשום ענין לבצעו. המרגלים נהגו מנהג אנשי התקשורת שלנו, שתפקידם לספק לציבור אינפורמציה ועובדות, והם מנצלים את הכלי שבידם להשחיל דרכו **פרשנות והערכת מצב**, וזה היה חטאם של המרגלים לפי הרמב"ן. גם החתם סופר בספרו 'תורת משה' (שלח, עמ' כב) סובר כי שליחת מרגלים היה דבר הראוי על פי נימוסי המלחמה, מפני שאל לנו לסמוך על הנס אלא להתנהג קצת על פי הטבע. וגם לפי דבריו לא מסרו המרגלים אינפורמציה שקרית, אלא שאת האינפורמציה הזו **היו צריכים למסור למשה בלבד**, אשר שלח אותם, ככתוב: "וישלח אותם משה", ומשה יחליט איך להשתמש במידע שיביאו. אבל הם לא נהגו כך, אלא מיד עם בואם "וילכו ויבואו אל משה ואל אהרן **ואל כל עדת בני ישראל**... וישיבו אותם דבר ואת **כל העדה**", וזאת במגמה ליצור דמורליזציה במחנה ישראל.

כך או כך, כבר גילה לנו ספר תהלים (קו כד) שחוסר אמונה והעדר אהבת הארץ הם שורש סיבת חטא המרגלים, ככתוב: **"וימאסו בארץ חמדה לא האמינו לדברו"**. כך גם בדורנו כל הניסיונות להחליש את הקשר של עם ישראל עם ארץ ישראל ולנסות להביא את הציבור לוויתורים על חלקים מארץ אבותינו על ידי הפחדה שהנה אנו עומדים בפני "צונמי" מדיני הוא חזרה מובהקת על חטא המרגלים ולכן התשובה למבוכה השוררת בבני דורנו ביחס לארץ ישראל תמצא את תיקונה רק בהגברת החינוך לאהבה ישראל וארץ ישראל ואמונה בתורת ישראל.

סיפור לשבת

המציל האלמוני

/ שאול שיף

אדם משיא עצה טובה לחברו, ומקבל על כך שכר. לעתים לאחר שנים רבות. שכן, הקב"ה אוצר את הזכות הזו בבית גנזיו, ובבוא העת הוא מוציאה. ומשלם לאדם בכפלי כפליים, ובשפע כל טוב של ברכה והצלחה.

אפשר להטיל על הקב"ה את ביטחוננו גם בנקודה זו, ולדעת שהוא יודע הרבה יותר מאתנו, מתי ואיך לשלם לנו על העצות הטובות שהענקנו לבני אדם. ועל כך הנה סיפור מהחיים:

באחד האירועים החבלניים שהיו בעיר חברון נפגע חייל בשם חנגאל על ידי מחבל שארב לו בדרך, ירה בו מטווח קצר ונמלט. היה זה בשעת בוקר מוקדמת מאד, ואיש לא היה באותה שעה ברחוב, מה-גם שהפיגוע התרחש בפינה נידחת, שיהודים אינם עוברים בה. החייל נפצע קשה, נפל ארצה שותת דם, ובדרך הטבע לא יכול היה להינצל.

בדרך נס, הגיע קול היריות לאוזניו של חייל נוסף ששהה בקרבת מקום, ומשראה את הפצוע, הושיט לו עזרה ראשונה, חבש את פצעיו, ומיהר להזעיק אמבולנס. מסירותו לפצוע לא ידעה גבולות, ומשום-מה החליט להצטרף לאמבולנס ולנסוע יחד עמו לבית החולים. גם בהגיעם לבית החולים סירב המציל להשאיר את החייל לבדו עד שיגיעו הוריו, ונותר כל העת לצידו בבית החולים. כבר בתחילה לאחר שאבחנו את מצבו, אמרו הרופאים, אלמלא העזרה שהוגשה לו בשטח, לא היה הפצוע נשאר בחיים.

משהגיעו ההורים לבית החולים, מיהר המציל האלמוני לעזוב את המקום. משניסו ההורים לברר מי הציל את בנם, לא עלה בידם לברר את זהותו. גם לאחר צאתו של בנם מבית החולים, בריא ושלם, המשיכו ההורים לנסות ולברר מי היה המציל האלמוני, ולא הצליחו.

המשך בעמוד הבא...

הורי החייל שנפצע הם מתושביה הוותיקים של קריית מלאכי, ובבעלותם חנות מכולת. בשובם הביתה, תלו בחזית המכולת שלט גדול, ובו סיפור הנס שאירע לבנם, תוך שהם מביעים שיר והלל לבורא העולם שעשה עמם את הנס הזה, ובד-בבד הזכירו את החייל האלמוני שהציל את בנם, וביקשו מעל גבי שלט שתלו בחנותם, שכל מי שיודע פרטים על האירוע, ויכול לסייע להם באיתורו של החייל, שיעשה זאת.

השלט היה תלוי על החנות זמן רב. לאחר שנה וחצי נכנסה למקום אישה, המתגוררת בבאר שבע, וביקשה לקנות דבר-מה. בצאתה, הבחינה בשלט שעל החזית, ונכנסה בחזרה לחנות, מרוגשת כולה. עוד בטרם דיבר מילה וחצי מילה, היא נופלת על כתפיה של בעלת החנות, ופורצת בבכי נסער. "זה הבן שלי, זה הבן שלי", היא נזעקת. "הבן שלי הציל את הבן שלכם". להורים ההמומים סיפרה שלפני כשנה ומחצה הגיע בנה הביתה וסיפר שהציל חייל שנפצע, ונסע יחד עמו לבית החולים וכו', ופרטי הסיפור כפי שהם מתוארים כאן בשלט, תואמים במדויק לסיפורו של בני.

האישה איתרה את בנה בטלפון, וביקשה ממנו להגיע לקריית מלאכי. ואכן, בתוך זמן קצר נודע שהוא-הוא המציל האלמוני. הפגישה המרגשת בין שתי המשפחות הפכה לשיחת היום בקרית מלאכי.

בכך עוד לא תם הסיפור. משהגיעה השעה להיפרד, ביקשה אימו של החייל המציל מהאמא של הפצוע להיכנס עימה לחדר צדדי. "זו אינה הפעם הראשונה שאנחנו נפגשות. את מן הסתם לא זוכרת אותי, אבל אנחנו כבר נפגשנו, כאן במקום הזה, בחנות הזאת, לפני 20 שנה".

האשה מקרית מלאכי לא הבינה את כוונותיה של האישה מבאר שבע, וזו המשיכה וסיפרה: "לפני 20 שנה עברתי במקום, ונכנסתי לחנות שלכם כדי לרכוש מוצר, באותה עת הייתי מעוברת, והתפתחה בינינו שיחה, שבמהלכה סיפרתי לכם על הקשיים שיש לי בהריון זה, ועל כוונתי לבצע הפלה.

"משמעתם זאת, התגייסתם, את ובעלך, על מנת להניאני מן המעשה. דיברתם על האושר העצום שיש בילדים, דיברתם על כך שכל דבר טוב נתקל בקשיים, ואדרבה ככל שהקשיים גדולים יותר, כך תהיה אחר כך מידת האושר גדולה יותר, דיברתם ודיברתם, עד שהשתכנעתי.

"החייל שהציל את בנכם בפיגוע החבלני בחברון, הוא הוא התינוק שנולד אז, לפני 20 שנה, שבא לעולם רק בזכותכם. הקב"ה השיב לכם כגמולכם".

(קראתי בכתבי הרב חנניה צ'ולק שליט"א / "עזר מציון")

שו"ת קיץ

הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

שואל חיים בורנשטיין מרעננה: איך ניתן למיין את הסכו"ם בשבת לאחר שהמדיח מסיים את פעולתו מבלי לעבור ח"ו על מלאכת בורר בשבת?

תשובה: יש בדבר זה כמה פרטי דינים ואשתדל לכותבם בצורה ברורה ונהירה.

סכו"ם הנמצא בתערובת יש בו חשש של מלאכת 'בורר' ולכן אין למיין את הסכו"ם אלא על פי כללי ההיתר של מלאכת בורר, כלומר למיין את הסכו"ם הנצרך לסעודה - סמוך לסעודה[א] (הזמן המוגדר 'סמוך לסעודה' הוא בדרך כלל כמחצית השעה קודם הסעודה ועיין לקמן דעת הגר"ע יוסף שליט"א לעניין הגדרת זמן 'לאלתר' במיון סכו"ם).

כמו כן אם אנו מצפים לאורחים ואנו רוצים שהשולחן יהיה מסודר כבר בבואם ניתן למיין את הסכו"ם סמוך לזמן הגעת האורחים אף על פי שאת הסעודה נתחיל רק לאחר זמן מה, וכמו כן יש מקום לומר שגם אם אין אורחים אך בני הבית נהנים מכך שהשולחן ערוך ומסודר יהיה מותר למיין את הסכו"ם אף קודם הזמן הסמוך לסעודה[ב].

לא ניתן למיין את הסכו"ם שלא נצרך לסעודה כדי לסדרו בתאים המיוחדים, אלא אם כן אנו נוטלים את הסכו"ם אחד אחד מתוך התערובת ולא למטרת מיון, ולדוגמא אם הסכו"ם נמצא בתוך הכלי שבו הוא מונח לאחר השטיפה ואנו מעוניינים ליטול את הסכו"ם אחד אחד מכל הבא ליד כדי לנגבו מטיפות המים שעליו (שלא ייוצרו עליו כתמי לחות) או אז לאחר שכל סכו"ם הגיע לידינו בנפרד שוב יהיה מותר להניחו בתא המיוחד לו, שבמקרה כזה מטרת הנטילה לא הייתה לצורך מיון אלא לצורך ניגוב ואחר שהסכו"ם נמצא בידי - בודד שלא בתערובת, שוב לא שייכת מלאכת בורר[ג].

מכיוון שלאחר שהמדיח מסיים את פעולתו הסכו"ם הוא כבר מנוגב ואין צורך לנגבו א"כ פתרון זה אינו מועיל, וכמו כן גם במקרה שאנו רוצים ליטול את הסכו"ם כדי לפנות את המגירה של המדיח (כדי שנוכל לשים שם סכו"ם מלוכלך[ד]) אי אפשר להשתמש בפתרון הנ"ל כי במקרה כזה אפשר לקחת את כל הסכו"ם בבת אחת ולהניחו במקום אחר ובכך לפנות את המגירה, ואם ניקח את הסכו"ם אחד אחד ברור הדבר שמיון יש כאן ולא פינוי מקום[ה].

אמנם לדעת חלק מהפוסקים יכול לקחת את מגירת הסכו"ם ולפזר את תוכנה על השיש או במקום אחר באופן שכעת הסכו"ם מפוזר אחד הנה ואחד הנה וממילא אין כאן כבר תערובת, ואם כן מלאכת בורר כבר לא שייכת במצב כזה[ו].

לדעת הגר"ע יוסף שליט"א[ז] מותר למיין את הסכו"ם הנצרך לסעודה השנייה מיד לאחד סיום הסעודה הראשונה וכמו כן מותר למיין את הסכו"ם הנצרך לסעודה השלישית מיד לאחר סיום הסעודה השנייה ואין צורך שיהיה סמוך ממש לסעודה (מכיוון שבנידון זה ניתן לצרף כמה וכמה סברות כמבואר בתשובתו שם)

בשולי הגיליון: באשר לשימוש במדיח כלים בשבת המופעל בשעות קבועות ע"י שעון שבת, גם המקלים בשאלה העקרונית ומתירים את השימוש במדיח בשבת יש להם להקפיד על הדברים הבאים:

1. מכיוון שסגירת דלת המדיח בשבת מאפשרת את ההפעלה העתידית של המדיח יש להזמין טכנאי ממכון הלכתי טכנולוגי מוסמך שינטרל מנגנון זה באופן שאי סגירת הדלת לא תמנע את ההפעלה של המדיח (וכך אכן יש אוטומציה מלאה)
2. לכוון את המדיח לחום של פחות מיד סולדת בו (לפי שש"כ פרק א' סעיף א' פחות מ45 מעלות צלזיוס) כדי לא להיכנס לחששות של בישול בשאריות האוכל שיש על הכלים[ח].
3. ראוי גם להשתמש במדיח שאינו משמיע רעש בעת פעולתו.
4. להכניס את חומרי הניקוי כבר מערב שבת.

א - שש"כ פרק ג' סעיפים פ"ה - פ"ו (מהדורה חדשה)
ב - עיין מה שכתב בזה בספר אורחות שבת פרק ג' הערה נ'.
ג - שש"כ שם.
ד - מי שרגיל גם בימות החול להניח את הכלים המלוכלכים בתוך המדיח בסיום הסעודה מותר לו לעשות כן בשבת אף אם הפעלת המדיח תהיה רק במוצ"ש ואין בכך הכנה משבת לחול.
ה - משא"כ בספרים שקשה להעבירם ביחד פסק בספר שמירת שבת כהלכתה (שם סעיף פ"ח) שמותר להעבירם אחד אחד ולהחזיר כל אחד לתאו. במידה שהפעם הבאה שישתמש בסכו"ם יהיה רק ביום חול או רק בשבת הבאה יש בזה גם חשש של 'הכנה משבת לחול'.
ו - שו"ת אג"מ ח"ד סימן ע"ד דיני בורר אות י"א, שש"כ פ"ג הערה ו' אך הגרי"ש אלישיב שליט"א אוסר זאת עיין אורחות שבת פרק ג' הערה קל"ה.
ז - יביע אומר חלק ה' או"ח סימן ל"א.
ח - ובכך מרוויחים גם את חשש הסכנה שיש בדבר אם לא יסגרו את הדלת והמים החמים ישפכו לרצפת המטבח בקרבת ילדים קטנים וכו'.

שביבים / שאול שיף

דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת

ציצית שעשתה אישה: כתב ב"הגהות מימוני" 'בני ישראל' יעשו ציצית ולא בנות ישראל. וכך כתבו התוספות בשם רבנו תם דאשה אינה עושה ציצית כיון דלא מפקדה [שאינה מצווה, ולפיך זה מתפילין דפסולין באשה, כיון דאינה במצות תפילין. והתוספות השיגו על רבנו תם מדדרשינן "בני ישראל" ולא עכו"ם ולא דרשינן "ולא בנות ישראל", שמע מינה דנשים כשרות לעשות ציצית.

*

ציצית לנשים: כותב התשב"ץ סימן ר"ע, לר' שמעון ב"ר צדוק: אין למחות בידי נשים מלהתעטף בציצית ולברך עליה דיכולות לחייב עצמן.

ובלקט יושר אורח חיים עמוד 11 בהערת מהרי"ל הלכות ציצית כתב: "לא נהירא בעיניו מה שיש נשים מכניסות עצמן לחיוב ציצית. ושאלו מפני מה אינו מוחה ביד הרבנית ברונא שהניחה בכל עת טלית קטן? והשיב שמא אינה מקשבת לו ועל כהא גוונא מוטב יהיו שוגגין ולא מזידין.

לא תניף עליהם ברזל

כתב ה'מטה משה' שלא יחתוך ראשי החוטים (של הציצית) בסכין, שנאמר 'לא תניף עליהם ברזל', והמגן אברהם כתב שינשכם בשיניו. ופירש ב'אבני נזר' הטעם שינשכם בשיניו, משום ד-ל"ב חוטין באין כנגד ל"ב שיניים וסגולת הציצית להן מכאב שיניים.

ציצית על ידי מכונה

פסק הגאון הקדוש בעל 'דברי חיים' מצאנז שציציות הנעשות על ידי מכונה, אפילו על ידי ישראל, אסורות. והגאון בעל 'מחזה אברהם' מברודא ז"ל הסכים עמו, שהרי מסיבוב שני ואילך לא כוח גברא הוא. וכן הורה הגאון בעל "אמרי אש". אבל, בשו"ת 'חסד לאברהם' צידד להתיר מטעם דלא דמי לשחיטה, ולא בעינן כוח גברא. אולם בעל 'מחזה אברהם' דחה דבריו. בשו"ת 'ארץ צבי' ובשו"ת מהר"י הכהן צדדו להתיר בציצית הנעשית על ידי מכונה ועל ידי ישראל.

מנהג הגר"א

בקריאת שמע היה הגר"א נוטל לידו שתי ציציות בלבד ואינו מנשק כלל, ובסוף קריאת שמע אין הש"ץ אומר בלחש "אמת". (בצלאל לנדוי / הגאון החסיד מוילנא)

וכל הנ"ל קראתי ב"פנינים ואבני חפץ" על התורה לר' שלמה אשכנזי ז"ל.

המעביר ציצית על עיניו

ב'באר היטב' סימן כד סעיף ב' כתב וזה לשונו: נמצא בשם הקדמונים שכל המעביר ציצית על עיניו כשקורא פרשת ציצית, יהא מובטח שלא יבוא לידי סימוי עיניים. ואילו הסומא יש לו לאחוז בידו בשעה שהוא אומר 'וראיתם אתו' , וכן לנשק אותן משום חיבוב מצוה, אבל להעביר הציצית על עיניו, לא. דמיחזי כחוכא ואיטלולא.

סגולה לזיכרון

אחד מחסידיו של רבי מנחם מענדל מקוצק היה תלמיד חכם גדול, שהיה שקוע במשך כל היום בלימוד תורה. עם זאת סבל מאוד מזיכרון חלש ומנטייה לשכוח את הלימוד. באחד הימים החליט להיכנס אל רבו ולבקש עצה וסגולה לחיזוק הזיכרון. הרבי, שהיה ידוע באמרותיו החריפות הגיב קצרות: "סגולה לזכרון אתה מבקש? בתורה קיימת רק סגולה אחת: 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם - למען תזכרו...'"

(ספר "אהל שלמה")

טיפול טבעי באבני כיס המרה

ד"ר מרדכי הוכברג (phd) מוותיקי התזונאים, מצטט ב"תזונה פלוס" היוצאת לאור על ידו, מספר מקורות הממליצים על שיטת טיפול טבעית למניעת אבנים בכיס המרה וסילוקן.

"...מרבית הסובלים מהיווצרות אבני מרה, אינם חשים בדבר אלא רק כאשר האבנים גדולות. במצב זה יש פגיעה בעיכול ויכול להיגרם

כאב חד בצד הימני של הבטן העליונה. כאבים כאלה מופיעים בדרך כלל בלילה אחרי אכילת ארוחה עתירת שומנים. סימנים נוספים לבעייה הם התנפחות הבטן, גיהוקים, גזים, צואה שמנונית, עייפות אחרי ארוחות ושלשולים.

יכול להיווצר גם מצב של התרבות חיידקי אשריציה קולי ובקטרואידים, שמחמירים עוד יותר את המצב הדלקתי. במקרה כזה דרושה גם התערבות עם חומרים נוגדי בקטריות.

כדי למנוע ולרפא מצבים כאלה של היווצרות אבני מרה, יש לצרוך פירות וירקות עשירי פיטונוטריינטים כמו אבוקדו, קוקוס ושמן זית. יש לצרוך מזונות צמחיים עשירים באומגה 3, ויטמין K2 ולהעלות את רמת וויטמין D על ידי חשיפה לשמש. ויטמינים אלה עוזרים לחילוף החומרים של הסידן וכך לא תיווצרנה אבני מרה.

לשם תפקוד בריא של הכבד או כיס המרה דרושים מזונות עשירים בחומצות אורגניות ואנזימים טבעיים. לשם כך, לדוגמא, אפשר להשתמש בחומץ תפוחים מהול במים טהורים, מיץ לימון מהול כנ"ל, פטריית הקמבוצ'יה ויוגורטים צמחיים עשירים בחיידקים העשויים מחלב שקדים או חלב שומשום.

יש לנקוט צעדים לניקוי הכבד. חשוב לרווח 12 שעות בין ארוחת הערב וארוחת הבוקר. אם אוכלים בערב בשעה 8, יש לאכול את ארוחת הבוקר לא לפני 8 בבוקר. מומלץ פעם או פעמיים בשבוע יום של מיצים חיים בלבד. אפשר לכלול בכך מיץ לימון מהול ומי חיטה תוססים. לחולים כאלה רצוי, עד לשיפור מצבם, לאכול רק פעם ביום ארוחה מוצקה ובשאר הפעמים לשתות מיצים".

כנס יסוד לפתיחת ספרי יוחסין

בכנס יסוד לדיון על פתיחת ספרי יוחסין שהתקיים ברעננה (ביום י' סיון תשע"ב) בראשות המרא דאתרא, הגאון הרב יצחק פרץ שליט"א, נכחו הרבנים הגאונים: הרב שמחה הכהן קוק, רבה של רחובות, הרב יוחנן גור אריה רבה של חולון, הרב אברהם שרמן, עד לאחרונה חבר בית הדין הרבני העליון, הרב יעקב רוזנצווייג, רבה של אבן יהודה, הרב משה טוביאס, רבה של קדימה,הרב אשר זמל שליט"א הרב האזורי לב השרון, הרב אליעזר שמחה וויס, רב המועצה האזורית עמק חפר, הרב יוסף שלוש, הרב האזורי דרום השרון, הרב יצחק פישר, רב שכונת נחלת יהודה, והרב חיים קלמנוביץ, רב שכונה באשדוד.

בתום כנס היסוד נמסרה לפרסום ההודעה דלהלן:

"הרבנים הביעו עמדה נחרצת נגד "חוק צוהר" החמור, שגרם משבר חמור לכרם בית ישראל, והוא הגורם העיקרי שממנו הגענו למצב שהבג"ץ פסק להכיר בראבים רפורמים לצורך תמיכה במשרת רב ממשרד התרבות, וזאת מחמת ההשמצות הבלתי פוסקות בפרסומים ובכלי התקשורת וביחצנים, של הגוף המכונה צוהר, נגד רבני ישראל ונגד הרבנות הראשית.

כמו כן הועלה הנושא המרכזי, ולפיו אין מנוס מפתיחת ספרי יוחסין, ודובר אודות המורכבות הבעייתית שיש בדבר, ודנו והועלו דרכים חוקיות כיצד לעשות את הדבר, והצורך שנוצר בעקבות "חוק צוהר" ההולך ומתגבש שיש חשש חלילה שמא יעבור.

הוחלט שייגשו לגדולי פוסקי הדור וראשי הישיבות והאדמורי"ם בכדי לדון עקרונית במשמעות פתיחת ספרי יוחסין, וההשלכות הנובעות מזה, וכיצד ליישם רעיון זה, ולקבל הוראות והנחיות ברורות על כל צעד ושעל.

כמו כן הוחלט לחדש את המנהג שהיה קיים בעבר, לעשות כל חודש כנס רבנים של כל רבני האזור כולו, ויתחילו באזור המרכז מגדרה ועד חדרה,כל חודש אצל רב אחר בעירו במקום מסויים שיקבע הרב, ונקבע תאריך קבוע מידי חודש, שכל מוצאי השבת הראשונה שאחרי ראש חודש, יתאספו הרבנים וידברו וידונו בבעיות מעשיות והלכתיות המתעוררות מעת לעת באזור, ובענייני הרבנות בכלל."

שעטנז / המשך

הבגדים החייבים והפטורים מבדיקת שעטנז :

אזניות לחימום האזנים:	אין מצוי שעטנז.
אפודות וסוודרים לגברים:	כשעשוי מ-100% אקרילן או פוליאסטר אין צריך בדיקה, ואף כשיש בהם צמר - אין מצוי שעטנז. אבל סוודרים המכילים צמר עם ריקמה או קישוטים וכדומה - יש מקום לבדוק.
אפודות וסוודרים לנשים:	כשהאפודה עשויה מ-100% אקרילן או כותנה - אין צריך בדיקה. כשמכילה צמר או פשתן יכול להיות בה שעטנז, ובמיוחד כשיש עליה ריקמה או אפליקציה, או כשכתוב על התוית: "סיבים אחרים" (O.F. באנגלית) וראוי לבדוק.
בגדים מרוסיה ומזרח ארופה:	מכילים הרבה צמר ופשתן, וכל בגד או אריג שמקורו במזרח אירופה - ראוי לבדוק. בגדים המורכבים מכמה חלקים - חובה לבדוק.
בדים ואריגים:	מצוי מאד בחנויות שאריות בדים ללא תוית המפרטת ממה עשוי הבד, וקשה לסמוך בזה על מוכרי הבדים, כיון שלרוב הם עצמם אינם יודעים מה מכיל הבד באמת ורצוי לבדוק, ובפרט כשרוצים לתפור עם הבד צמר או פשתן. מצוי לפעמים שהבד עצמו מכיל צמר ופשתן. כמו כן יש בדי צמר ששזורים בהם חוטי פשתן רק בפסי הסיומת שבצידי הבד, או בדי פישתן עם סיומת צמר.
בלייזר:	צריך בדיקה, גם כשהז'קט או המכנסים נבדקו ואין בהם שעטנז.
"בעקישע" עם ביטנה:	עלולים להמצא בחלקים הפנימיים - צמר עם פשתן, אף כשהבד החיצוני עשוי ממשי או בד סנטטי, ומומלץ לבדוק. (ובפרט כשנתפר ע"י חייט פרטי).

"בעקישע" ללא ביטנה:	אין מצוי שעטנז.
גובלנים:	מצוי שהבסיס פשתן ולפעמים משתמשים בחוטי צמר, ולכן כשרוצה להשתמש בהם לכרית או מפה - ראוי לבדוק. אבל לתמונה - אין צורך בבדיקה.
גרביים:	אין מצוי שעטנז, גם בגרבי צמר.
וילונות:	בדי וילונות עבים הנראים כפשתן - יכולים להכיל צמר ופשתן, ויש מקום לבדוק. וילונות דקים או תחרה, אינם צריכים בדיקה.
ז'קטים:	חייבים בדיקה של כל החלקים, הן של גברים והן של נשים, הן מהארץ והן מחו"ל (גם כשהבד החיצון 100% סינטטי, יכול להיות שעטנז בחלקי המילוי וראוי לבדוק).
חגורות עור:	אין מצוי שעטנז.
חוטי תפירה:	חוטים שתופרים בהם במכונה, בדרך כלל אינם פשתן. חוטים חזקים שאינם סינטטים, רצוי לוודא שאין בהם פשתן.
חולצות כותנה ופוליאסטר:	אין מצוי שעטנז.
חולצות של נשים או ילדים:	כשעשויות מכותנה או פוליאסטר אין צריך בדיקה. כשמכילות צמר או פשתן ראוי לבדוק, וכן
	הבד עצמו יכול להיות שעטנז. כמו כן לקרות כי ימצא שעטנז בבד - בצווארון, בחפתים, או בקישוטים ובאפליקציות.
חליפות גברים או נשים:	א. כשיש בחליפה צמר או פשתן - חובה לבדוק, כיון שיש בהן שכיחות גבוהה של שעטנז, הן מתוצרת הארץ והן מתוצרת חו"ל. ב. חליפות שהבד החיצוני סינטטי, כמו ויסקוזה וכדו' - ראוי לבדוק כיון שלפעמים יש שעטנז בחלקי המילוי. ג. יש למסור לבדיקה את כל חלקי החליפה - ז'קט, ווסט, מכנסים, חצאית וכו'. ד. גם בחנויות שעשו "בדיקת מדגם" ונמצאו נקיות משעטנז, נמצא שעטנז פעמים רבות, ואין לסמוך על בדיקה שכזו. גם אצל חייטים ומוכרים יראי שמים, נמצא שעטנז בשוגג.
חלוקי בית:	חלוקי צמר יכולים להכיל פשתן בחגורה או בסרטי הקישוט, וראוי לבדוק.
חצאיות:	כשיש בה צמר - הבד עצמו יכול להיות שעטנז, וכן יכול להמצא שעטנז - בביטנה, בחיזוקים, בחפתים, בחגורה, בלולאות, בחוטי הכפתורים ועוד, וראוי לבדוק. חצאית סנטטית - פטורה מבדיקה.
טליתות:	כשעשויות צמר או כותנה, אין מצוי פשתן. בעטרות קלועות מכסף של טליתות, נמצא בעבר שהחוט הבסיסי היה פשתן.
כובעי פרווה:	בעיקר ממזרח ארופה, מצוי מאד שעטנז - וחובה לבדוק.
כובעי קסקט:	מצוי הרבה שעטנז, גם מתוצרת הארץ - וראוי לבדוק.
כורסאות, ספות וכסאות:	כשבד הריפוד מצמר - צריך בדיקה, כי לעיתים חוט התפירה עשוי פשתן. כשבד הריפוד סינטטי או כותנה, אין מצוי שעטנז. רב הספות שיוצרו בישראל לפני 1980 (תש"מ) - מכילות שעטנז.
כיפות:	אין מצוי שעטנז.
כפפות:	נדיר שיש שעטנז. כפפות עבודת יד או יוקרתיות, או כשכתוב שמכילות "סיבים אחרים" יש לשאול במעבדה.
כתפיות:	אין מצוי שעטנז.
לבנים:	אין מצוי שעטנז.
מגבות:	אין מצוי שעטנז.
מגבעות לבד:	המגבעות השחורות הרגילות, עשויות מצמר ארנבות ואין מצוי בהם שעטנז. יש מגבעות זולות העשויות מצמר רחלים, ובמקרים נדירים - יש בהם חוט פשתן.
מגפיים:	הסוג היקר יותר - הביטנה לפעמים צמר, והתפירה או המילוי עלולים להיות מפשתן, וראוי לבדוק. מגפיים זולות ללא תפירות - אין מצוי שעטנז.
מזרונים:	אין מצוי כיום שעטנז במזרונים, בארץ ישראל.
מכנסיים:	כשמכילות צמר או פשתן - ראוי לבדוק. (גם כשהז'קט נבדק ונמצא כשר). כשהבד החיצון אינו מכיל צמר או פשתן אין צריך לבדוק. מכנסי ג'ינס – אין מצוי שעטנז.
מעילי גשם:	כשהבד החיצון צמר - חובה לבדוק. כשהבד החיצוני והביטנה אינם צמר - אין מצוי שעטנז.
מעילי "דובון":	כשהמילוי והביטנה פוליאסטר, אין מצוי שעטנז.
מעילי חורף:	מצוי מאד שעטנז - וחובה לבדוק, הן של גברים והן של נשים, הן קצרים והן ארוכים.
מעילי פרווה:	יכולה להיות ביטנה או חיזוקים מצמר ופשתן, וחובה לבדוק.
נעלי בית:	כשעשויים מצמר או פשתן ראוי לבדוק.
סוודרים:	ראה אפודות.
סריגים:	סריגי אקרילן אין מצוי שעטנז. סריגי צמר, ראה "אפודות".

עניבות:	הביטנה לפעמים עשויה מצמר. ולכן - עניבה מפשתן או מצמר, ראוי לבודקה. כשהבד מחוספס - יכול להיות בה פשתן גם כשעשויה מפוליאסטר בעיקרה, וראוי לבדוק. עניבה ממשי או סינטטית - בדרך כלל אין מצוי שעטנז, אבל יש חברות ידועות שמכניסות בהם שעטנז, וכדאי לברר במעבדות.
פיג'מות:	אין מצוי שעטנז.
שטיחים:	שכיח שהתחתית או החיזוקים פשתן, ולכן שטיחים מצמר - חובה לבדוק (ובפרט שטיחים ממזרח אירופה, או "שטיח פרסי"). כשאינם מצמר אין צורך לבדוק.
שכמיה:	יכולה להכיל שעטנז בבד או בביטנה, וראוי לבדוק.
שמיכות:	סתם שמיכות צמר - אין מצוי שעטנז. כשעשויות מצמר ממוחזר או מסיבים מעורבים, וכן שמיכות עבודת יד מהשוק הערבי - ראוי לבדוק.
שקי שינה:	לפעמים יש מילוי של בלאי בגדים.
תיקי בד:	אין מצוי שעטנז.
תיקונים:	גם בגד שנבדק בעבר ולא היה בו שעטנז, מכל מקום כשנמסר לתיקון, או להחלפת ביטנה וכדומה, יש לבדקו שוב כדי לוודא שהחייט (אפילו שהוא דתי) לא הכניס בבגד (אפי' בשגגה) שעטנז. חייטים רבים משתמשים לתיקונים בשאריות בדים וחיזוקים מפשתן, ולפעמים גם תופרים כפתורים בחוטי פשתן.

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים בדוא"ל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il